

УДК 378.147:004:336

DOI <https://doi.org/10.12958/3083-6514-2025-4-79-86>

Качаненко Костянтин Вікторович,

аспірант третього року навчання

кафедри розвитку дитини раннього і дошкільного віку

Інституту педагогіки та психології

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

м. Лубни, Україна.

0501518645@ukr.net

<https://orcid.org/0009-0006-9417-1194>

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФІНАНСИСТІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ В НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

Сучасний фінансово-економічний простір ставить новітні вимоги до професійної підготовки майбутніх фінансистів, з-поміж яких першорядними є володіння методами збору, обробки, систематизації та інтерпретації фінансової інформації; здатність приймати обґрунтовані рішення з використанням інформаційних систем. Цифрові технології дають змогу оперувати значним масивом інформації, узагальнювати фінансові дані, тому важливим умінням майбутніх фінансистів стає здатність швидко аналізувати інформацію, визначити її цінність, використовувати інформаційні інструменти аналізу та приймати обґрунтовані управлінські рішення, тобто постає питання про формування інформаційно-аналітичної компетентності.

Метою статті є дослідження теоретичних аспектів формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх фінансистів у процесі фахової підготовки.

Актуальність зазначеної проблеми засвідчено у Національній економічній стратегії на період до 2030 р. (2021), Рамці цифрової компетентності підприємця (2021), Стратегії розвитку фінансового сектору України (2023), Стратегії цифрового розвитку інновацій до 2030 р. (2024) тощо. Так, з-поміж завдань для реалізації стратегічної цілі 3 «Створення ефективного фінансового сектору» у Національній економічній стратегії на період до 2030 р. заплановано: забезпечення відкритого доступу регуляторів та учасників фінансового ринку до публічних баз даних; створення платформи для аналізу ризиків та аналіз інформації в інформаційному просторі; упровадження використання новітніх інформаційних технологій (Національна економічна стратегія на період до 2030 року, 2021).

Сучасна професійна підготовка майбутніх фінансистів у закладах вищої освіти враховує також вимоги освітніх стандартів. Зокрема, у Стандартах за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (2019) спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями майбутніх фінансистів визначено здатність до діагностики стану фінансових систем; уміння застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування; навички визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за фінансові рішення.

Отже, з урахуванням стратегічних орієнтирів розвитку фінансового сектору та вимог освітніх стандартів можна дійти висновку, що формування інформаційно-аналітичної компетентності набуває особливої значущості в системі фахової підготовки майбутніх фінансистів.

Сучасні дослідники професійної підготовки майбутніх фінансистів акцентують на впровадженні сучасних інноваційних технологій, на практичному застосуванні цифрових інструментів в освітньому процесі. Науковці підкреслюють важливість формування у здобувачів освіти здатності працювати з фінансовою інформацією, використовувати програмне забезпечення, електронні ресурси та цифрові платформи. Тобто йдеться про компоненти інформаційно-аналітичної компетентності, зокрема інформаційну обізнаність, технологічну гнучкість та здатність до самостійного пошуку й обробки даних (Tarap et al., 2023, p. 468–476).

За логікою нашого дослідження з'ясуємо зміст поняття «компетентність». У Законі України «Про вищу освіту» (2014, зі змінами від 08.01.2025) компетентність визначено як «здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей» (Закон України «Про вищу освіту», 2014).

З огляду на це, компетентність вивчаємо як багатокомпонентне явище, що інтегрує не лише знаннєві характеристики, а й операційні, ціннісні та особистісні складники, які виявляються у професійній діяльності. Для майбутніх фінансистів компетентність розглядаємо як інтегровану здатність ефективно застосовувати знання, уміння, аналітичне мислення та інформаційні технології в умовах динамічного професійного середовища.

Зважаючи на міждисциплінарний характер фінансової діяльності, поняття «компетентність» набуває розширеного змісту, в якому знання та уміння не існують ізольовано, а функціонують як взаємозалежні компоненти готовності до професійної діяльності.

Зазначимо, що не можна протиставляти компетентність знанням або умінням, оскільки це поняття більш широке, ніж поняття «знання» або «вміння», тому містить їх у собі. У цьому контексті особливої уваги набуває формула компетентності: компетентність = мобільність знань + гнучкість методу + критичність мислення (Божинська, 2015, с. 90).

Компетентність у нашому дослідженні представлено як цілісне системне утворення, що поєднує когнітивні, діяльнісні, особистісні та ціннісно-мотиваційні характеристики, спрямовані на ефективне та відповідальне виконання майбутніми фінансистами професійної діяльності. Така модель відповідає фаховій компетентності сучасного фахівця, здатного до професійної діяльності у середовищі, яке характеризується динамічністю інформаційних потоків, зростанням значущості аналітичних навичок та потребою в оперативному прийнятті рішень на основі релевантних даних.

Визначення терміна «інформаційно-аналітична компетентність» у межах нашого дослідження ґрунтується на концептуальному поєднанні двох взаємопов'язаних складників – інформаційного та аналітичного. Такий підхід узгоджується з науковими розвідками, у яких обґрунтовується потреба інтеграції інформаційної та аналітичної компетентності у фаховій підготовці фахівців для професійної діяльності у цифровому інформаційному середовищі.

В умовах цифрової трансформації інформаційно-аналітична діяльність є важливою для функціонування сучасних соціально-економічних систем, для ефективного управління і забезпечення стійкості фінансової сфери. У структурі державного управління, на думку дослідників, інформаційно-аналітична діяльність виконує низку важливих функцій, зокрема управлінську (інформаційне забезпечення прийняття рішень), діагностичну (оцінювання реального стану процесів), застерігаючу (виявлення ризиків, конфліктів, загроз) та пізнавально-ментальну (переформатування уявлень щодо явищ і процесів). Тобто інформаційно-аналітична діяльність «зводиться до двох важливих чинників: по-перше, отримується прямий результат, що виникає як підсумок пошуків оптимального управлінського рішення; по-друге, є також і непрямий результат – це зміна уяви управлінців про той об'єкт чи явище, які вони аналізували» (Варенко, 2014, с. 18).

Сучасні науковці та практики акцентують на важливості формування професійної аналітичної компетентності майбутніх фахівців у закладах вищої освіти. З-поміж основних її складників визначено: здатність ефективно шукати інформацію в мережі Інтернет, критично оцінювати й класифікувати; уміння перетворювати отримані дані на структуровані знання, інтерпретувати та аналізувати їх відповідно до завдань професійної діяльності; володіння навичками роботи з електронними базами даних, аналітичними платформами, статистичними та мережевими програмами; здатність до комунікації у цифровому середовищі, зокрема ведення фахових дискусій, презентації результатів досліджень у віртуальних наукових спільнотах. Для формування професійної аналітичної компетентності студентів є готовність до самостійного опанування інноваційних інформаційних інструментів (Криштанович, Луцан, 2024).

Інформаційно-аналітичну компетентність досліджують як показник професійної готовності фахівців в умовах швидких змін в інформаційно-комунікаційній сферах. Зміст досліджуваного феномена визначено як здатність ефективно працювати з текстами та даними, здатність використовувати спеціалізовані інформаційні системи, аналітичні інструменти, а також здатність до синтезу та оцінки отриманої інформації (Гонтар, Луцан, 2025, с. 748–750).

На думку Л. Максимчук, інформаційно-аналітична компетентність об'єднує складники – від технічної обізнаності з інформаційними технологіями до розвинених аналітичних здібностей. Ці здібності дають змогу ефективно взаємодіяти зі складними інформаційними обсягами, визначати тренди, робити прогнози та формувати стратегії, базуючись на аналізі даних (Максимчук, 2019).

Інформаційно-аналітичну компетентність майбутніх фахівців визначають як комплексну здатність, яка об'єднує у собі глибоке розуміння і володіння інформаційними ресурсами, методами їх аналізу, оцінки та використання в контексті професійної діяльності. Ця компетентність передбачає здатність не лише знаходити та обробляти релевантну інформацію, а й критично її аналізувати, виявляти ключові ідеї та висновки, а також ефективно застосовувати отримані дані для планування, реалізації та оцінки виробничих процесів (Присяна, Пшенична, 2024, с. 71).

На думку А. Несен інформаційно-аналітичну компетентність потрібно визначити як «інтегративну якість особистості, котра характеризується наявністю аналітико-синтетичних знань, умінь, навичок, здатностей і ставлень, отриманих шляхом ефективного пошуку, систематизації та інтерпретації різноаспектної інформації з метою забезпечення ухвалення відповідальних рішень і розв'язання поставлених завдань у процесі діяльності в динамічному суспільстві». Цінною з позиції нашого дослідження є зміст інформаційно-аналітичної компетентності:

- мотиваційно-ціннісний складник – містить прагнення до здійснення пошуку, отримання значущої інформації та досягнення мети; морально-етичні установки;
- когнітивно-аналітичний – забезпечує наявність теоретичних, методичних і технологічних знань; здатність до аналізу інформації, її формалізації і порівняння;
- діяльнісно-технологічний – передбачає володіння аналітичними вміннями і прийомами, способами та алгоритмами аналітико-синтетичної обробки інформації; наявність досвіду застосування інформаційно-комунікаційних технологій у пошуковій діяльності;
- оцінно-рефлексивний – має на меті розвиток навичок самоконтролю і самоосвіти; здатність до рефлексії (Несен, 2024, с. 47–48).

Унаслідок узагальнення результатів наведених досліджень науковців та уточнення сутності поняття «інформаційно-аналітична компетентність» з урахуванням особливостей професійної діяльності майбутніх фінансистів ми виокремили п'ять компонентів цієї компетентності: інформаційно-мотиваційний, інформаційно-когнітивний, інформаційно-технологічний, інноваційно-аналітичний, рефлексивний. Проаналізуємо їхній зміст.

1. Інформаційно-мотиваційний компонент охоплює професійну мотивацію здобувачів освіти до пошуку, осмислення та інтеграції актуальної інформації у галузі фінансів. Він передбачає

сформованість внутрішньої потреби до постійного оновлення знань, усвідомлення цінності аналітичної роботи з фінансовими джерелами та готовність самостійно ставити пізнавальні цілі, планувати шляхи їх досягнення і реалізувати індивідуальну траєкторію фахового розвитку.

2. Інформаційно-когнітивний компонент виражає розуміння теоретико-практичних основ функціонування фінансових систем, знання з фінансів, банківської справи, страхування, фондового ринку, а також сучасних методів аналізу економічної інформації. У межах цього компонента майбутній фахівець має володіти навичками критичного оцінювання інформації, побудови логічних аналітичних висновків, умінням здійснювати фінансове прогнозування та ухвалювати обґрунтовані рішення на основі аналізу даних.

3. Інформаційно-технологічний компонент містить здатність здобувача вищої освіти ефективно використовувати цифрові інструменти та програмне забезпечення, які забезпечують збір, обробку, аналіз, збереження та візуалізацію фінансової інформації. Йдеться про володіння табличними процесорами, CRM-системами, базами даних, електронною звітністю, сервісами аналітики та вмінням працювати з фінансово-аналітичними інформаційними платформами. передбачає здатність створювати цифрові фінансові звіти, використовувати інфографіку та застосовувати ІТ для оптимізації професійної діяльності.

4. Інноваційно-аналітичний компонент формує здатність до осмисленого аналізу інноваційних процесів у фінансовій сфері, зокрема новітніх методів управління фінансами, криптоактивів, big data та штучного інтелекту. Передбачає критичне оцінювання релевантності нових ідей і технологій, готовність до їх упровадження адаптації у фінансову практику з урахуванням потреб ринку та специфіки клієнтських запитів. Важливими є також уміння відстежувати тренди у глобальній економіці та аналітично оцінювати їхній вплив на фінансове середовище.

5. Рефлексивний компонент має на меті самооцінку власної інформаційно-аналітичної діяльності, самоконтролю, усвідомлення професійної відповідальності за прийняті фінансові рішення. Передбачає уміння аналізувати власні помилки, узагальнювати досвід і здійснювати професійне самовдосконалення. Рефлексія є основою адаптації до змін у нормативному, цифровому й інформаційному середовищі та важливою для неперервного професійного становлення майбутнього фінансиста.

Отже, формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх фінансистів – цілеспрямований процес, в основі якого інтеграція мотиваційних, когнітивних, технологічних, аналітичних та рефлексивних складників, що забезпечують ефективне володіння інформацією, її глибокий аналіз і застосування у професійній діяльності.

Результати проведеного дослідження засвідчили, що, незважаючи на значний обсяг наукових досліджень за тематикою формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх фахівців, проблема її розвитку у майбутніх фінансистів у процесі фахової підготовки залишається недостатньо вивченою та потребує комплексного вирішення на науково-теоретичному, методичному та практичному рівнях.

Подальші наукові розвідки вбачаємо в узагальненні вітчизняного та зарубіжного досвіду, аналізі інноваційних педагогічних практик і створення концептуальної моделі розвитку інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх фінансистів з урахуванням викликів цифрової економіки.

Список використаної літератури

1. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/prozatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (дата звернення: 10.07.2025).

2. Стандарт вищої освіти України. Перший (бакалаврський) рівень. Галузь знань 07 «Управління та адміністрування». Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» :

Наказ МОН України від 24.05.2019 № 729. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-bakalavr.pdf> (дата звернення: 02.06.2025).

3. Taran H., Chornomordenko D., Bondarenko N., Bohatyrov D., Spiridonov M., Matviiv V. Modern innovative technologies as part of the training of future financiers. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 3. No. 50. P. 468–476. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcactp.3.50.2023.4073>

4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII (станом на 08.01.2025). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 37–38. Ст. 2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

5. Божинська О. В. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності. *Новітні інформаційно-комунікаційні технології в освіті* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції молодих учених та студентів, м. Полтава, 18–19 листопада 2015 р. Полтава : ФОБ Болотін А. В., 2015. С. 90–91. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/5135/1/Voginska.pdf> (дата звернення: 01.07.2025).

6. Варенко В. М. Інформаційно-аналітична діяльність : навчальний посібник. Київ : Університет «Україна», 2014. 417 с. URL: https://kjourn.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/54/2018/04/інформаційно-аналітична_діяльність.pdf (дата звернення: 09.07.2025).

7. Криштанович М. Ф., Луцан Ю. П. Формування інформаційно-аналітичної компетентності бакалаврів у галузі права: сучасні підходи та методи. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2024. № 12. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14249319>

8. Гонтар З. Г., Луцан Ю. І. Інформаційно-аналітична компетентність як компонент професійної готовності правника. *Актуальні питання у сучасній науці. Серія «Педагогіка»*. 2025. № 3(33). С. 745–752. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-3\(33\)-745-752](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-3(33)-745-752)

9. Максимчук Л. В. Інформаційно-аналітична компетентність майбутніх фахівців у процесі вивчення іноземної мови. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія «Педагогічні науки»*. 2019. Вип. 3. URL: <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedvisnyk/article/view/8> (дата звернення: 09.07.2025).

10. Просяна Д., Пшенична О. Інформаційно-аналітична компетентність майбутніх бакалаврів початкової освіти: поняття, структура, зміст. *Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія «Педагогічні науки»*. 2023. Вип. 17. С. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2410-2075-2023-17.8>

11. Несен А. О. Сутнісні ознаки інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх учителів математики. *Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2024. Вип. 99. С. 45–49. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.99.09>.

References

1. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2021). Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ekonomichnoi stratehii na period do 2030 roku: Postanova № 179 [On approval of the National Economic Strategy for the period until 2030: Resolution No. 179]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacjonalnoyi-eko-a179> [in Ukrainian].

2. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy. (2019). Standart vyshchoi osvity Ukrainy. Pershyi (bakalavrskyi) riven. Haluz znan 07 «Upravlinnia ta administruvannia». Spetsialnist 072 «Finansy, bankivska sprava ta strakhuvannia» [Higher Education Standard of Ukraine. First (Bachelor's) level. Field of study 07 «Management and Administration». Specialty 072 «Finance, Banking and Insurance»]. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-bakalavr.pdf> [in Ukrainian].

3. Taran, H., Chornomordenko, D., Bondarenko, N., Bohatyrov, D., Spiridonov, M., & Matviiv, V. (2023). Modern innovative technologies as part of the training of future financiers. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*, 3(50), 468–476. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.4073>
4. Verkhovna Rada Ukrainy. (2025). *Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu» vid 01.07.2014 r. № 1556-VII (zi zminamy vid 08.01.2025)* [Law of Ukraine «On Higher Education» of 01.07.2014 No. 1556-VII (as amended on 08.01.2025)]. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/072-finansi-bankivska-sprava-ta-strakhuvannya-bakalavr.pdf> [in Ukrainian].
5. Bozhynska, O. V. (2015). Formuvannya informatsiino-komunikatsiinoi kompetentnosti [Formation of information and communication competence]. In *Novitni informatsiino-komunikatsiini tekhnologii v osviti: Materialy III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii molodykh uchenykh ta studentiv – The latest information and communication technologies in education: materials from the III All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference for Young Scientists and Students*. (pp. 90–91). Poltava: FOP Bolotin A. V. Retrieved from <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/5135/1/Boginska.pdf> [in Ukrainian].
6. Varenko, V. M. (2014). *Informatsiino-analitychna diialnist* [Information and analytical activity]. Kyiv: Universytet «Ukraina». Retrieved from https://kjourn.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/54/2018/04/інформаційно-аналітична_діяльність.pdf [in Ukrainian].
7. Kryshtanovych, M. F., & Lutsan, Yu. P. (2024). Formuvannya informatsiino-analitychnoi kompetentnosti bakalavriv u haluzi prava: suchasni pidkhody ta metody [Formation of information and analytical competence of law bachelors: modern approaches and methods]. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky – Pedagogical Academy: Scientific Notes*, (12). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14249319> [in Ukrainian].
8. Hontar, Z. H., & Lutsan, Yu. I. (2025). Informatsiino-analitychna kompetentnist yak komponent profesiinoi hotovnosti pravnyka [Information and analytical competence as a component of legal professional readiness]. *Aktualni pytannia u suchasni nauki. Seriya «Pedahohika» – Current issues in modern science. Series «Pedagogy»*, 3(33), 745–752. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-3\(33\)-745-752](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-3(33)-745-752) [in Ukrainian].
9. Maksymchuk, L. V. (2019). Informatsiino-analitychna kompetentnist maibutnikh fakhivtsiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy [Information and analytical competence of future specialists in the process of learning a foreign language]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy. Seriya: Pedahohichni nauky – Collection of scientific works of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Pedagogical Sciences*, (3). Retrieved from <https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedvisnyk/article/view/8> [in Ukrainian].
10. Prosyana, D., & Pshenychna, O. (2023). Informatsiino-analitychna kompetentnist maibutnikh bakalavriv pochatkovoï osvity: poniattia, struktura, zmist [Information and analytical competence of future bachelors of primary education: concept, structure, content]. *Naukovyi visnyk Kremenetskoï oblasnoï humanitarno-pedahohichnoï akademii im. Tarasa Shevchenka. Seriya: Pedahohichni nauky – Scientific Bulletin of Kremenets Taras Shevchenko Regional Academy of Humanities and Pedagogy. Series: Pedagogical Sciences*, (17), 69–75. DOI: <https://doi.org/10.32782/2410-2075-2023-17.8> [in Ukrainian].
11. Nesen, A. O. (2024). Sutnisni oznaky informatsiino-analitychnoi kompetentnosti maibutnikh uchytelev matematyky [Essential features of information and analytical competence of future mathematics teachers]. *Naukovyi chasopys Ukrainskoho derzhavnoho universytetu imeni Mykhaila Drahomanova. Seriya 5: Pedahohichni nauky : realii ta perspektyvy – Naukovyi Chasopys Dragomanov Ukrainian State University. Series 5. Pedagogical sciences: reality and perspectives*, (99), P. 45–49. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.99.09> [in Ukrainian].

Качаненко К. В. Проблема формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх фінансистів у процесі фахової підготовки в науковому дискурсі

У статті представлено аналіз теоретичних та методологічних основ формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх фінансистів у контексті вимог цифрової трансформації та сучасної фінансово-економічної освіти. Зазначено, що ефективна професійна діяльність фахівців фінансової сфери неможлива без здатності здійснювати збір, обробку, аналіз та інтерпретацію великого масиву інформації з використанням цифрових технологій. Проаналізовано зміст поняття «компетентність» як інтегративного утворення, яке містить знання, уміння, навички, цінності та аналітичне мислення, необхідні для ефективної професійної діяльності. Уточнено зміст поняття «інформаційно-аналітична компетентність» у контексті підготовки майбутніх фінансистів, які мають володіти сучасними цифровими інструментами і здійснювати критичний аналіз інформації та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Проаналізовано стратегічні документи державного та галузевого рівнів, зокрема Національну економічну стратегію до 2030 р. та освітні стандарти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», що визначають вимоги до формування професійних компетентностей. На основі огляду наукових досліджень узагальнено підходи до структурування інформаційно-аналітичної компетентності та виокремлено її п'ять компонентів: інформаційно-мотиваційний, інформаційно-когнітивний, інформаційно-технологічний, інноваційно-аналітичний і рефлексивний. Визначено, що взаємодія цих компонентів забезпечує готовність здобувача до самостійної аналітичної діяльності, ефективного прийняття рішень і професійного зростання в умовах цифрового середовища.

Ключові слова: компетентність, інформаційно-аналітична компетентність, професійна підготовка, майбутні фінансисти, цифрові технології, аналітичне мислення, фінансова освіта.

Kachanenko K. V. The problem of forming the information and analytical competence of future financiers in the process of professional training in scientific discourse

The article presents an analysis of the theoretical and methodological foundations for developing the information and analytical competence of future financiers in the context of the requirements of digital transformation and modern financial and economic education. It is noted that effective professional activity of specialists in the financial sphere is impossible without the ability to collect, process, analyse and interpret large amounts of information using digital technologies. The content of the concept of «competence» as an integrative formation that includes knowledge, skills, values, and analytical thinking necessary for effective professional activity is analysed. The concept of «information and analytical competence» is clarified in the context of training future financiers who must be proficient in modern digital tools, critically analyse information and make informed management decisions. Strategic documents at the state and industry levels have been analysed, in particular the National Economic Strategy until 2030 and educational standards for the speciality 072 «Finance, Banking and Insurance», which define the requirements for the formation of professional competencies. Based on a review of scientific research, approaches to structuring information and analytical competence have been generalised and its five components have been identified: information and motivational, information and cognitive, information and technological, innovative and analytical, and reflective. It has been determined that the interaction of these components ensures the applicant's readiness for independent analytical activity, effective decision-making and professional growth in a digital environment.

Key words: competence, information and analytical competence, professional training, future financiers, digital technologies, analytical thinking, financial education.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Дата першого надходження рукопису до видання: 20.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 21.11.2025

Дата публікації: 26.12.2025 р.